

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนอเนกประสงค์ในการจัดการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2545 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเองยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและประสานงานเพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองหลังจากวันที่จัดส่ง 7 วัน ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป SPSS/PC Version 9.0 เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนระหว่างผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนอเนกประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยใช้ t - test

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และดำรงตำแหน่งเป็นเวลามากกว่า 10 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
จำแนกตามขอบข่ายงาน 6 งาน ดังนี้

2.1 งานการให้บริการชุมชน

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานการให้บริการชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากที่สุดทุกรายการ ได้แก่ การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนแก่ชุมชน การให้ชุมชนใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน การปรับปรุงการให้บริการชุมชน การอำนวยความสะดวกด้านสถานที่แก่ชุมชน การจัดกิจกรรมนันทนาการด้านกีฬาแก่

ชุมชน การดำเนินการฝึกอบรมทางวิชาการและอาชีพแก่ประชาชน การวางแผนในการให้บริการชุมชน และการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนตามลำดับ

2.2 งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมาก 7 รายการ ได้แก่ การจงใจให้ชุมชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารโรงเรียน การให้ชุมชนช่วยจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรบุคคล โบราณวัตถุ โบราณสถาน ในชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การขอความร่วมมือด้านแรงงานจากชุมชน การให้คณะกรรมการจากชุมชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับโรงเรียน การปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียน และการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนตามลำดับ และมีระดับปานกลาง 3 รายการ ได้แก่ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.3 งานการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากทุกรายการ ได้แก่ การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชุมชน การทำแผนงานกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การนำนักเรียนไปร่วมงานหรือกิจกรรมของชุมชน การส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน การประชุมปรึกษาหารือกับบุคลากรในชุมชน การสำรวจชุมชนเพื่อทราบความต้องการของชุมชน การสำรวจชุมชนเพื่อทราบปัญหาของชุมชน และการวางแผนในการติดต่อประสานงานกับชุมชนตามลำดับ

2.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากทุกรายการ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้ความรู้เรื่องบทบาทและหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การนำเสนอรายงานการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในโรงเรียน การวางแผนสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างความตระหนักต่อหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน และการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามลำดับ

2.5 งานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากทุกรายการ ได้แก่ การเชิญชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสมาคม ชมรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การประเมินผลงานของสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การส่งเสริมการจัดตั้งชมรมหรือสมาคม ผู้ปกครองและครู การส่งเสริมให้สมาคม ชมรมต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และการส่งเสริมการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่าตามลำดับ

2.6 งานประชาสัมพันธ์

ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานประชาสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับมากทุกรายการ ได้แก่ การเผยแพร่การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน การเผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนต่อชุมชน การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การเผยแพร่เกี่ยวกับผลงานดีเด่นของครูและนักเรียนต่อชุมชน การเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำผลงานของโรงเรียนเข้าร่วมนิทรรศการกับองค์กรภาครัฐและเอกชน การประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การปรับปรุงการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การเผยแพร่ข่าวสารด้านการเมืองการปกครองแก่ชุมชน การส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและการแข่งขันกีฬา การเผยแพร่เกี่ยวกับข่าวสารวิชาการแก่ชุมชน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน และการส่งเสริมให้ครูออกเขียนเขียนผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลสำคัญในชุมชนตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยในการเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนระหว่างผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา

3.1 ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา บริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกงาน ได้แก่ งานการให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน งานส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ และงานประชาสัมพันธ์

3.2 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานการให้บริการชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนผู้ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การวางแผนในการให้บริการชุมชน การอำนวยความสะดวกด้านสถานที่แก่ชุมชน การให้ชุมชนใช้วัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียน การดำเนินการฝึกอบรมทางวิชาการและอาชีพแก่ประชาชน การจัดกิจกรรมนันทนาการด้านกีฬาแก่ชุมชน การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนแก่ชุมชน การประเมินผลการทำงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน และการปรับปรุงการให้บริการชุมชน

3.3 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนผู้ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารโรงเรียน การให้ชุมชนช่วยจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรบุคคล โบราณวัตถุ โบราณสถาน ในชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษ การเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การขอความร่วมมือด้านแรงงานจากชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน การให้คณะกรรมการจากชุมชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับโรงเรียน การจูงใจให้ชุมชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน และการปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียน

3.4 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์โรงเรียนผู้ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การสำรวจชุมชนเพื่อทราบปัญหาของชุมชน การสำรวจชุมชนเพื่อทราบความต้องการของชุมชน การทำแผนงานกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น การประชุมปรึกษาหารือกับบุคลากรในชุมชน การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การวางแผนในการติดต่อประสานงานกับชุมชน การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชุมชน การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การส่งเสริมให้

บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และการนำนักเรียนไปร่วมงานหรือกิจกรรมของชุมชน

3.5 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนปกติกับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การวางแผนสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างความตระหนักต่อหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้ความรู้เรื่องบทบาทและหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในโรงเรียน การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน การนำเสนอรายงานการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.6 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านงานจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิฯ ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนปกติกับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การส่งเสริมการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองและครู การส่งเสริมการจัดตั้งชมรมหรือสมาคม สโมสรกีฬา การเชิญชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสมาคม ชมรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การส่งเสริมให้สมาคม ชมรมต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และการประเมินผลงานของสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

3.7 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนปกติกับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน โรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา แตกต่างกันที่นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทุกรายการ ได้แก่ การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง นักเรียนและบุคคลสำคัญในชุมชน การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำผลงานของโรงเรียนเข้าร่วมนิทรรศการกับองค์กรภาครัฐและเอกชน การส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและการแข่งขันกีฬา การเผยแพร่เกี่ยวกับผลงานดีเด่นของครูและนักเรียนต่อชุมชน การเผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนต่อชุมชน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน การเผยแพร่เกี่ยวกับข่าวสารวิชาการแก่ชุมชน การเผยแพร่ข่าวสารด้านการเมืองการปกครองแก่

ชุมชน การเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน การประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน และการปรับปรุงการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากทุกงาน

จากผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นหนึ่งในกรอบงาน 6 งาน ที่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องดำเนินการในการบริหารโรงเรียน และอีกประการหนึ่งคือการปฏิรูปการศึกษาจะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดและตกแต่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ร่วมรณรงค์หาทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนทั้งร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้น (สพช. 2541ก : 58)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของสมิต ชินบุตร (2538 : 20) ที่กล่าวว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน จัดดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชน โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและทำประโยชน์ให้กับชุมชน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนด้วย และพินิติ นาประเสริฐ (2543 : 18) กล่าวว่าโรงเรียนจำเป็นต้องติดต่อเข้าหาชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และโรงเรียนก็หาทางใช้ทรัพยากรของชุมชน อีกทั้งให้ชุมชนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมทั้งในด้านแรงงาน แรงใจ และความคิดในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น เสนีย์ สังข์พันธ์ (2532 : 57) นิวัฒน์ วงษ์ขุ้ม (2536 : 52) และเบอร์ตัน (Burton, 1973 : 96)

จากแนวนโยบาย หลักการบริหาร งานวิจัยข้างต้นและผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสนใจและให้ความสำคัญต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงบริหารงานด้านนี้มากทั้ง 6 งาน คืองานการให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

งานการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิฯ และงานการประชาสัมพันธ์

2. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้คือผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนผู้ยังยากลำบากในการจัดการศึกษา บริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนผู้ยังยากลำบากในการจัดการศึกษา บริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน ทั้ง 6 งาน น่าจะเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านขนาดของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีนักเรียนจำนวนมาก จึงส่งผลให้ได้รับงบประมาณมาก ภาระหน้าที่ของผู้บริหารจึงมากกว่า ส่วนโรงเรียนเอกชนผู้ยังยากลำบากในการจัดการศึกษาจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยและตามเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อาทิเช่น ลักษณะความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมของประชาชน ภาระที่โรงเรียนต้องช่วยผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนเพื่อเอื้ออำนวยให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้ และการขาดแคลนทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งมีส่วนทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนผู้ยังยากลำบากในการจัดการศึกษา บริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

จากข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (2534 : 23) ซึ่งได้กล่าวถึงการประสบความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่องานบริหารของผู้บริหารคือ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมปฏิบัติหน้าที่และภารกิจให้บรรลุประสิทธิภาพไม่เหมือนกัน ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กต่างมีข้อจำกัด ข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร บุคลากร ตลอดจนปริมาณนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 76-77) ที่วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจ รูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวกับชุมชน เช่น ความศรัทธา ความผูกพันกับโรงเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียน เช่น บุคลากรของโรงเรียนสร้างสมความศรัทธา ผู้บริหารโรงเรียนทำงานกับกรรมการศึกษาได้ดี ผู้บริหารและครูประพฤติดี เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบตามเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน
 ขู่ขากลำบากในการจัดการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีผลทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน
 โรงเรียนปกติกับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนขู่ขากลำบากในการจัดการศึกษา บริหารงานด้าน
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรมีกำหนดนโยบายและการ
 วางแผนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านงานรับความช่วยเหลือ
 สนับสนุนจากชุมชน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญ
 น้อยกว่าด้านอื่น ๆ
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์เป็นเชิงรุก โดยอาศัยบุคลากร
 ในท้องถิ่น รวมทั้งนักเรียนและครูที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการ
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
 กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล
 การปฏิบัติงานของโรงเรียน
5. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดระบบการประเมินผลงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
 กับชุมชนให้มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย และมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการจัดทำแผน
 ปฏิบัติการของโรงเรียนในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์
 ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน